

mathematicæ artes constitutæ sunt: illic enim gens sacerdotum vacare permiffa est. Dicitum autem in moribus est, quænam sit artis & scientiæ differentia, ac cæterorum, quæ eiusdem generis sunt. Cuius autem gratia nunc sermonem facimus, illud est, quodd appellatur sapientiam circa primas causas & principia omnes arbitran- tur versari. Quare (vt dictum est prius) ex- pertus quidem sensum quemcunq; habentibus sapientior esse videtur: artifex verò expertis: architectus etiam manibus laborante: speculativi autem, factivi. Quòd igitur sapientia circa aliquas causas & principia scientia sit, patet.

CAPVT II.

QVONIAM autem hanc scientiam quæ- rimus, hoc vtique fuerit considerandum circa quales causas, & qualia princi- pia scientia, sapientia est. Si itaque repetat quisquam quæ de sapiente opiniones habemus: fortassis ex hoc magis appareat. Primò igitur opinamur, sapientem maxime omnia vt possibile est scire, non habentem singulariter eorum scientiam. Deinde illum, qui difficiliora, neque sci- tiu facilia homini cognoscere possit, sa- pientem existimamus. Sentire enim om- nibus commune est. Quamobrem facile, & neutiquam sapiens est. Item illum, qui certior ac magis docere valens, causas reddat, sapientem in omni scientia esse. Scientiarum quoque illam, quæ gratia sui ipsius, & propter ipsum scire, quàm illam, quæ, aliorum gratia eligenda sit, magis sa- pientiam esse. Et principaliorẽ quàm cõ subministrantem, potius sapientiam esse. Non enim vt sapienti præcipiatur, sed vt ille præcipiat, nec vt ille ab altero, sed vt ab eo minus sapienti suadeatur, decet. O- piniones itaque tales, ac tot, de sapientia, & sapientibus habemus. Horum autem hoc quidem, omnia (inquam) scire, illi, qui maxime vniuersalem scientiam habeat, necesse est inesse: hic enim quodammodo omnia subiecta sci. Ferè autè & difficilli- ma hominibus cognitu sunt ea, quæ maxi- mè vniuersalia sunt, siquidè remotissima sunt à sensib. Scientiarum autem illæ cer- tiores sunt, quæ maxime primorum sunt. Nã quæ sunt ex paucioribus, certiores iis sunt, quæ ex additione dicuntur: vt Arith- metica, quàm Geometria. At verò illa magis docet, quæ causas speculatur. Ij. n. docent,

Α ἄμαθηματικὰ πρῶτον τέχνην σωτήρησαν ἐκεῖ γὰρ ἠφείδη χρῶνται τὸ τῆς ἱερῶν ἔθους εἶρηται ὡρὸν οὐκ ἐν τοῖς ἡθικοῖς, τίς διαφορὰ τέχνης καὶ ὀπισθήμης, καὶ τῆς ἄλλων τῆς ἁμαθῶν. οὐδὲ ἔνεκα νῦν ποιοῦμεθα τὸν λόγον, τῶτ' ὅστιν, ὅτι πλὴν ὀνομαζομένην σοφίαν περὶ τὰ πρῶτα ἀπαντὰ καὶ ἀρχαῖς, ὑπολαμβάνοιτο πᾶσι τοῖς ὅσιν καὶ εἰρηται πρῶτον πρῶτον ἀποθῆσιν, ἔδει δὲ καὶ σοφώτερος ὁ δὲ τεχνίτης, τῆς ἐμπείρου χειρὸς τέχνην δὲ ἀρχιτεκτων' αἱ δὲ θεωρητικῆς, τῆς ποιητικῶν μᾶλλον. ὅτι ὡροῦν ἡ σοφία περὶ πᾶσι ἀγίας καὶ ἀρχαῖς ὅστιν ὀπισθήμην, δὴλον.

Κεφάλαιον 6.

C EΠΕὶ δὲ τῶν πλὴν πλὴν ὀπισθήμην ζῆν τῶν μὲν, τῶτ' αἴτιν σκεπτόμεν, περὶ ποίας ἀγίας καὶ περὶ ποίας ἀρχαῖς ὀπισθήμην, σοφία ὅστιν εἰ δὴ λάβοι τις τὰς ὑπολήψεις αὐτῶν ἐχρησθῆναι περὶ τὸ σοφόν, τὰχ' αἴτιν ἐκ τούτου σαφὲς γένοιτο μᾶλλον. ὑπολαμβάνομεν δὲ, πρῶτον τὸν μὲν ὀπισθῆσιν μάλιστα πᾶσι τὸν σοφόν ὡς ἐνδεχεται, μὴ κατέδειξαν ἔχοντα ὀπισθήμην αὐτῶν εἶτα τὸν τῆς χλιπῆς γνώμας διὰ μᾶλλον, καὶ μὴ ῥᾶδιον ἀνδράπορον ἰσχυροῦν, τῶν σοφόν. τὸ γὰρ ἀπὸ τῆς ἐδεῖ, πάντων κοινὸν διὰ ῥᾶδιον, καὶ οὐδὲν σοφόν. ἐπὶ τὸν ἀκρεβέστερον, καὶ τὸν διδασκαλικώτερον τῆς ἀγίας, σοφώτερον ἔδει περὶ πᾶσαν ὀπισθήμην, καὶ τῆς ὀπισθῆσιν δὲ πλὴν αὐτῆς ἔνεκεν, καὶ τῆς εἰδέναι χρεὶν ἀρετῶν οὖσαν, μᾶλλον ἔδει σοφία, ἡ πλὴν τῆς ἀποβαίνοντων ἔνεκεν καὶ πλὴν ἀρχῶν

E κωτέραν, τῆς ὑπηρετοῦσης μᾶλλον ἔδει σοφία, οὐ γὰρ δεῖν ὀπισθῆσιν τὸν σοφόν, ἀλλ' ὀπισθῆσιν, καὶ οὐ τῶν ἑτέρω πείθεσθαι, ἀλλὰ τούτων τὸν ἦπον σοφόν. τὰς ὡροῦν ὑπολήψεις, τοσαύτας καὶ τοσαύτας ἐχρησθῆναι περὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς σοφῶν. τούτων δὲ τὸ μὲν πάντα ὀπισθῆσιν, τὸ μάλιστα ἐχρησθῆναι πλὴν καὶ ὀπισθῆσιν ἀναγκῆσιν ὑποθέσθαι. αὐτῶν γὰρ οὐδὲ πᾶσι πάντα τὰ ὑποκείμενα, χρεὶν δὲ καὶ χλιπῆσιν γνωρίζειν τοῖς ἀνδράποσι ὅτι τὰ μάλιστα καὶ ὀπισθῆσιν. πόρρωτά- τιν γὰρ τῆς ἀπὸ τῆς ὄψις, ἀκρεβέστεται δὲ τῆς ὀπισθῆσιν, αἱ μάλιστα τῆς πρῶτων εἰσὶν. αἱ

γὰρ ἐξ ἐλαπίδων ἀκρεβέστερα τῆς ἐν προδέσεως λεγομένην, ὅς ἀπὸ μμητικῆ γεωμετρίας. ἀλλὰ μὲν καὶ διδασκαλικῆ γε ἡ τῆς ἀγίας θεωρητικῆ μᾶλλον. οὗτοι γὰρ διδασκαλοῦσιν οἱ τὰς